

URVAL AV

KULTURUTBUD

KOPPLAT TILL SVERIGES
NATIONELLA MINORITETER
I GÄVLEBORG

Mars – maj 2025

regiongavleborg.se/minoritet

Arkiv Gävleborg

arkivgavleborg.se

[Arkivmaterial kopplat till Finland eller finska](#)

Arkiv Gävleborg har:

- arkiv som handlar om humanitära insatser för Finland och finska barn under kriget. I arkiven finns bland annat listor på finska barn som kom till Sverige och familjer som tog emot dem samt en del brev, ibland skrivna på finska. Det finns fler arkiv som är intressanta, bland annat Röda korsets olika arkiv eftersom organisationen var engagerad i mottagandet. Arkiven är fria att forska i men inte utlagda på internet.
- stora arkiv från finska föreningar verksamma i Gävleborgs län (med ibland handlingar på finska):
  - Finska klubben i Gävle, material från 1958 till 2008. Här finns bland annat klubbens medlemstidning på finska, Geflén Suomalainen från 1971 till 2001.
  - Finska föreningarna Södra Norrlands distrikt. Sträcker sig från 1958 till nutid. Distriktets handlingar innehåller bland annat protokoll och information om lokala avdelningar/föreningar inom distriktet. Även dessa arkiv är fria att forska i men finns inte på internet.
- Sök på "Finland" respektive "finska" i [Arkiv Gävleborgs databaser](#) så kommer listor över arkiven upp.

[Dokument i fokus](#)

Artiklar med dokument och foton om finska krigsbarn och utbyten med Finland under krigsåren. Använd sökordet "finska" så kommer alla artiklarna upp.

Annars finns de här:

[De finska barnens diet](#)

[Finska flyktingar till Ljusdal](#)

[Husmödrarnas finska resa](#)

["Kiiruhda!" eller finska till husbehov](#)

[714 000 kronor till finska barn](#)

Arkiv Gävleborg

arkivgavleborg.se

[Medlemstidningen arkivXet](#)

I numret "[Gränslöst](#)" finns två artiklar om finska flyktingbarn. En handlar om flyktingbarn som kom till Ljusdal, Järvsö och Färila och en om de som kom till Klockarsvedja gård i Forsa.

I [nummer 2 2016](#) finns en artikel om finska krigsbarnet Jorma Rannikko byggd på brev han skrev till familjen Tegelberg i Söderhamn.

[Intervju med arkivbildare Irja Olsson som tilldelats Finlands främsta förtjänsttecken](#)

Irja Olsson har genom sitt författarskap, journalistik och arbete i olika föreningar brutit tystnaden och gett röst åt krigsbarn. Detta har delvis skett genom kontakter och samtal i Riksförbundet för Finska Krigsbarn och dess lokalförening Gävle-Dala, där finska krigsbarn delat med sig av sina erfarenheter. Hennes arbete för att stärka relationerna mellan Sverige och Finland har uppmärksamats av Finlands regering. Irja Olssons personarkiv bevaras på Arkiv Gävleborg.

[Finska krigsbarn i arkiven \(föreläsning\)](#)

Under andra världskriget evakuerades cirka 70 000 finska barn från Finland till Sverige. I arkiven finns spår av barnen bevarade, men vad säger arkivmaterialen om deras tid här? Hör Sofia Hedén arkivarie på Arkiv Gävleborg berätta utifrån material i deras samlingar. Linda Kaarinasdotter Kärki, Årsunda, medverkar och läser sitt bidrag i boken "Ett hav emellan : de finska krigens barn berättar".

Onsdag 25 september kl. 19.00, [Folkbiblioteket](#), Kulturcentrum Sandviken, Sandviken

[Evenemangskalender om sverigefinsk kultur](#)

[Tapahtumakalenteri](#)

Tietoa suomen kieleen, ruotsinsuomalaisiin ja suomalaiseen kulttuuriin liittyvistä ajankohtaisista tapahtumista Gävlessä.

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

[Judarnas historia i Hälsingland och övriga Sverige \(föreläsning\)](#)

Välkomna på en föreläsning om judarnas historia i Hälsingland och övriga Sverige med Carl Henrik Carlsson.

Carl Henrik Carlsson är docent i historia och har under många år varit anställd på Svenskt biografiskt lexikon, Riksarkivet och Uppsala universitet. Han har, under flera decennier, forskat och skrivit om svensk-judisk historia ur olika aspekter. Hans uppmärksammade översiktsverk "Judarnas historia i Sverige" (Natur & Kultur 2021) nominerades till såväl Augustpriset som Stora fackbokspriset. Han har även skrivit arkivguiden "Källor till judarnas historia i Sverige" (Riksarkivet 2022) och är en av fyra författare till "Sveriges historia för släktforskare" (Natur & Kultur 2022) som framröstades som "Årets bok om svensk historia 2022".

Föreläsningen livestreamades och spelades in 29 november 2023 på Hälsinglands museum, Hudiksvall

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

[Rosa Taikon - konsten och kampen \(basutställning\)](#)

Rosa Taikon var en av Sveriges mest framstående silversmeder och en samhällsdebattör i frontlinjen för romers rättigheter. Med konsten som plattform kämpade hon outtröttligt mot diskriminering och för alla människors lika värde, tillsammans med sin syster Katarina Taikon.

[Introduktionsfilm inför utställningsbesök \(med undertexter\)](#)

[”Rosa Taikon, konsten och kampen”, UR-föreläsning \(med undertexter\)](#)

I nästan fem decennier verkade silversmideskonstnären och aktivisten Rosa Taikon i Flor utanför Ytterhogdal i Hälsingland. Efter hennes bortgång 2017 donerades ateljén till Hälsinglands museum, en donation som lagt grund för Hälsinglands museums nya basutställning. Här berättar Elin Thomasson, ansvarig för nationella minoriteter, om Rosa Taikons liv och gärning. Inspelat den 11 oktober 2021 på Hälsinglands museum i Hudiksvall.

[Hälsinglands museums arbete med romska bilder](#)

I det äldre bondesamhället fanns många kringresande handelsmän och hantverkare. Bland dessa återfanns romer eller personer som talade det språk som idag kallas för romani chib. Romska grupper har varit en del av det svenska samhället i över femhundra år. Trots detta har romer och resande ständigt utsatts för diskriminering. Under 1900-talet kom den rasbiologiskt motiverade politiken att slå hårt mot romska grupper. Denna del av vår historia är idag bristfälligt dokumenterad och flera museer arbetar aktivt med att åtgärda detta.

För att synliggöra romskt kulturarv har Hälsinglands museum och Romska kulturcentret i Malmö tillsammans tagit initiativ till den digitala bildsamlingen Romska bilder. Bildsamlingen är en räddningsinsats för att samla in, bevara och tillgängliggöra äldre fotografier med koppling till svenskromsk historia. Bildsamlingen skildrar svenska romers situation under den så kallade resandetiden, alltså den tid då svenska romer inte tilläts bli bofasta. Att inte få vara bofast innebar en ständig kamp för mantalsskrivning och skolgång. Bildsamlingen innehåller för närvarande ca 600 bilder där majoriteten finns tillgängliga för allmänheten via digitaltmuseum.se.

Hälsinglands museum

halsinglandsmuseum.se

Rosa Taikon lever vidare - föredrag med Hans Caldaras och musik av Lelo Nika Jr

Hans Caldaras som stod Rosa Taikon nära, ger oss en bild av hennes livsgärning och deras gemensamma kamp för romernas rättigheter. Caldaras berättar om en unik, formstark konstnär och en samhällsdebattör med stor lyskraft.

Medverkande är artisten och författaren Hans Caldaras, vars mamma var kusin med Rosa Taikon. I över 45 år har han arbetat med att belysa romsk kultur och historia i Sverige.

Dragspelaren Lelo Nika är en virtuos i världsklass som med sitt dragspel lyckas förmedla såväl sorg som ren livsglädje. Han har en personlig ton i sina kompositioner samtidigt som musiken vilar tryggt i tidigare generationers djupa förankring i den romska traditionen.

Fri entré, begränsat antal platser.

I nästan fem decennier verkade silversmideskonstnären och aktivisten Rosa Taikon i Flor utanför Ytterhogdal i Hälsingland. Efter hennes bortgång 2017 donerades ateljén till Hälsinglands museum, en donation som lagt grund för utställningen *Rosa Taikon-konsten och kampen*

Programmet arrangeras i samarbete med Hudiksvalls kommuns satsning på romsk inkludering.

Lördag 12 april, kl. 12.00, [Hälsinglands museum](#), Hudiksvall

Föredrag "När samer och resanderomer skulle fördrivas"

Om tvångsflyttningar av samer och resanderomer från Gävleborgs län under början av 1700-talet. Sebastian Casinge och Eli Olsson berättar om pågående forskning på Hälsinglands museum.

Lördag 17 maj, på Hälsinglands bokmessa 2025, [Kulturhuset Glada Hudik](#), Hudiksvall. Programmet med tider kommer finnas på [bokmässans hemsida](#).

Hälsinglands museums digitala utställning om samiska namn och hantverk

En digital utställning med samiska föremål.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

Särskilda uppdrag kopplade till Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk

I början av april 2020, när hela världen precis hade stängt ner på grund av pandemin, lyste Region Gävleborg ut särskilda uppdrag till kulturskapare, kulturproducenter, skribenter och forskare verksamma i Gävleborgs län. Under 2020 och 2021 kom sammanlagt 86 uppdrag att tilldelas.

Uppdragen var del av omställningsarbetet kopplat till restriktionerna för att stimulera en kontinuitet i produktionen inom kulturområdet i länet och samtidigt främja att skildringar skapades i Gävleborg av den anmärkningsvärda tiden.

Kultur Gävleborg har sammanställt presentationer av alla uppdragen i en publikation, "[Urmekanismer](#)", som både blir en återblick på pandemiåren och en slags utbudskatalog över en betydande del av den kulturella kompetensen i länet.

Fyra av de beviljade uppdragen 2021 hade Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk som tema:

- **Christopher Andersson Bång**, musiker med särskilt fokus på världsmusik, arbetade bland annat med judisk musik och dess traditioner

- **Sandra Englund**, konstnär/filmare, engagerad för romers rättigheter, utforskade identitetsskapande processer relaterade till sin egen resande släkt och dess fotografiska material

Sandra Englund upptäckte för några år sedan att hon tillhör resandefolket. Hon har konstnärligt utforskat identitetsskapande processer relaterat till sin egen släkt och dess fotografiska material. Vid den tillfälliga utställningen "Om ett enda liv...?" som ägde rum 23 oktober-21 november 2021 på Läns museet Gävleborg presenterade hon resultatet av Kultur Gävleborgs konstnärliga uppdrag.

Se följande videon:

[Sandra Englund presenterar sig själv](#)

[Sandra Englund presenterar resultatet av sitt uppdrag](#)

[Sandra Englund berättar om tekniken hon använt sig av](#)

[Minnesdagen - 100 år i skuggan av rasbiologiska institutet \(2022\)](#)

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

- **Skottes Musikteater** samarbetade med den tornedalska författaren Majvor Mäki Sjöberg för att tolka och tonsätta hennes dikter. "[Tornedalssviten](#)" skapades.

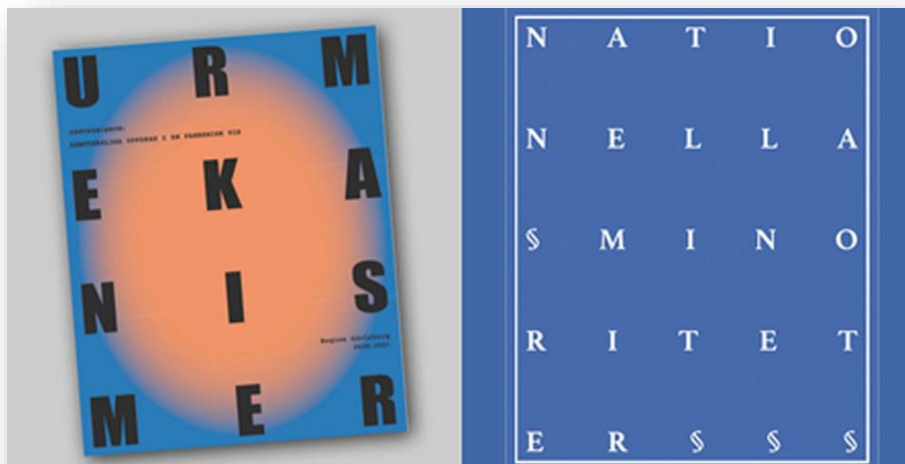
- **Pia Raattamaa Visén**, språkforskare och författare, arbetade med ett romanprojekt om identitetsblivande i gränslanden mellan de tornedalska, samiska och svenska språken och kulturerna i de revor i tillvaron som skapas i minoritetskulturens relation till majoritetssamhället

Pia Mariana Raattamaa Visén har studerat både skönlitteratur och sakprosa rörande det geografiska området och de samiska och tornedalska kulturerna och språken. Bland annat har hon sökt efter myter och mytiska figurer. Hon har vidareutvecklat, bearbetat och byggt upp ett romanprojekt såväl språkligt som gestaltande. En del av den texten ("[Stygn](#)"), nämligen inledningen till romanen, i något bearbetad form, har presenterats för Kultur Gävleborg som sitt bidrag. I texten framträder nu i skönlitterär form historiska händelser som sätter spår i språk och identiteter genom generationer som rör sig mellan och över gränserna för minoriteterna och majoriteten.

Publikation

Utdrag ur publikationen "Urmekanismer" med fokus på [tematiska uppdrag kopplade till Sveriges nationella minoriteter](#) (pdf)

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

De viktiga första åren - Hur vi alla kan stötta barns flerspråkighet

I föreläsningen "De första viktiga åren" ger professor emerita, Leena Huss en bakgrund till varför en ska och hur en kan arbeta med det minsta barnets modersmål. Denna digitala kompetensutveckling är en del av Kultur Gävleborgs projekt Bokstart Gävleborg.

Kultur Gävleborgs språkpaket

Kultur Gävleborg har arbetat fram ett gratis språkpaket på varje minoritetsspråk (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska) till de allra yngsta barnen (0-3 år). Språkpaketen innehåller en bok att läsa tillsammans med barnet, ett informationsblad om hur en kan hjälpa sitt barn att utveckla språket samt läskompisen Bella, som kan göra bokläsningen mer levande.

Språkpaketen är en gåva från Region Gävleborg och finns att hämta på [folkbiblioteken](#).

[Länsstyrelsen Stockholms och Sametingets video om Region Gävleborgs arbete med språkrevitalisering \(2022-06\)](#)

[Reportage på Radio Romano \(2021-12-01\)](#)

[Intervju på P4 Gävleborg \(2020-11-03\)](#)

Böckerna du inte får missa - 50 böcker att läsa innan du fyller 6 år **Kirjat, joita et halua ohittaa - 50 kirjaa, jotka on luettava ennen kuin täytät 6 vuotta**

Ett häfte på finska med en massa förslag på böcker för barn och föräldrar att läsa tillsammans. Böckerna i detta häfte följer barnets utveckling från cirka 3 års ålder till 6 års ålder. Häftet har kommit till för att uppmäna och sporra till mer läsning.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

Kultur Gävleborgs poddserie om Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk

Kultur Gävleborg har bjudit in gäster som på olika sätt arbetar i länet för att sprida kunskap och kultursatsningar om de nationella minoriteternas kultur och nationella minoritetsspråk.

Kulturting Gävleborg 2019 i Hofors

Lyssna på Lennart Rohdin, expert inom nationella minoriteter, Kristian Borg, journalist och redaktör för "Finnjävlarpodden" samt de fyra moderatorer som ledde seminarier med nationella experter, regionala kulturskapare och kulturaktörer.

Kultur Gävleborgs främjande av de nationella minoritetsspråken för barn

Tinne Wennerholm, verksamhetsutvecklare bibliotek, berättar om Kultur Gävleborgs främjande av de nationella minoritetsspråken för barn.

Christopher Andersson Bång och klezmermusik

Christopher Andersson Bång är frilansande musiker, spelar bland annat kontrabas och gitarr, sjunger, komponerar musik, författar texter och arrangerar konserter med eget skivbolag, med en längtan att få gräva djupare och förkovra sig i klezmermusikens fantastiska myller av melodier, rytmer, klanger och storslagna känslor.

Gävle kommuns arbete med romsk inkludering (2016-2020)

I avsnittet medverkar Abedin Denaj ordförande i Gävles Romska Förening och f.d. samhällsvägleddare på Gävle kommun som var utvecklingskommun för romsk inkludering till och med sista juni 2020 (i samarbete med Folkteatern Gävleborg).

Sandra Englunds konstnärliga utforskande av sin dolda resande identitet

Sandra Englund upptäckte för några år sedan att hon tillhör resandefolket. Hon har konstnärligt utforskat identitetsskapande processer relaterat till sin egen släkt och dess fotografiska material. Hon har gestaltat en resandehistoria i berättelsen om en nyfunnen familjebakgrund.

Rosa Taikons samling på Hälsinglands museum

I avsnittet medverkar Elin Magnusson, ansvarig för minoritetsfrågor och romskt kulturarv på Hälsinglands museum. Efter Rosa Taikons bortgång år 2017 donerades hennes ateljé till Hälsinglands museum.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

[Finska krigsbarn - Arkiv Gävleborg, Läns museet Gävleborg och Skottes Musikteaters arbete med temat](#)

Ulla Ejemar, arkivchef på Arkiv Gävleborg, Ann Nilsén f.d. intendent/museipedagog på Läns museet Gävleborg och Kalle Zerpe, skådespelare och konstnärlig ledare för Skottes Musikteater, berättar om sina respektive arbete på temat finska krigsbarn.

["Finska slingan" - Riksteatern Gävleborgs initiativ för att sprida finska teatergästspel](#)

Tillsammans med Riksteatern nationellt, Riksteatern Gävleborg, Gävle, Hofors, Sandviken kommun, som är finska förvaltningsområden, teaterföreningar och finska föreningar i respektive kommun arrangeras två finskspråkiga scenkonstupplevelser per år.

I avsnittet samtalar övriga samverkansparter kring Finska slingan. Medverkande är:

- Agneta Svens, teaterkonsulent på Riksteatern Gävleborg
- Eeva Östberg, strateg social hållbarhet med inriktning mot nationella minoriteter på Gävle kommun
- Elsa Kontturi, från Finska Klubben i Gävle
- Jonas Elverstig, intendent, Gävle Teaterförening

[Gävle Symfoniorkesterns föreställning "Finska hjärtan"](#)

Gävle Symfoniorkesterns violinist Tuulikki Nilsson Salo berättar om finsk musik, tango och föreställningen Finska hjärtan som streamades den 23 april 2020.

[Majvor Mäki Sjöberg, tornedalsk författare från Gävleborg](#)

Majvor Mäki Sjöberg berättar om sina rötter, sitt minoritetsspråk (meänkieli) och sitt författarskap (i samarbete med Folkteatern Gävleborg).

[Skottes Musikteaters uppläsning och tonsättning av Majvor Mäki Sjöbergs dikter](#)

Skottes Musikteater har fört samtal med den tornedalska poeten Majvor Mäki Sjöberg om att läsa och tonsätta de dikter hon skriver. "Tornedalssviten" skapades.

[Pia Mariana Raattamaa Visén, författare och språkforskare med tornedalska och samiska rötter](#)

Pia Mariana Raattamaa Visén har studerat både skönlitteratur och sakprosa rörande det geografiska området och de samiska och tornedalska kulturerna och språken. Bland annat har hon sökt efter myter och mytiska figurer. Hon har vidareutvecklat, bearbetat och byggt upp ett romanprojekt såväl språkligt som gestaltande. I ett pågående forskningsprojekt undersöker hon hur Sveriges nationella minoritetsspråk framställs i bild och skrift i svensk läromedel för gymnasiet.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

["Den svenska folktypsutställningen" i Gävle \(1919\), rasbiologi och Sveriges nationella minoriteter](#)

Under Minoritetsveckan i Gävleborg 2023 arrangerades föreläsningen "Att konstruera en nation", om rasbiologen Herman Lundborgs framträdanden i Gävleborgs län i samband med "Den svenska folktypsutställningen" (1919). En presentation utifrån arkivfynd av Anders Wesslén, Arkiv Gävleborg, och ett samtal med fokus på de nationella minoriteterna och i första hand romer och resande med Sebastian Casinge, Hälsinglands museum/Frantzwagner Sällskapet, och Lars Berglund, tidigare museipedagog vid Hälsinglands museum som forskat om Herman Lundborgs vänner i Hälsingland.

Ett samarrangemang mellan Arkiv Gävleborg, Frantzwagner Sällskapet, Hälsinglands museum, Läns museet Gävleborg, Gävle kommun och Region Gävleborg, med stöd av Diskrimineringsbyrån Gävleborg.

Föreläsningen ligger till grund för det här samtalet med Anders Wesslén, f.d. arkivchef på Arkiv Gävleborg. Med arkivhandlingar som utgångspunkt lyfter han fram kopplingar mellan "Den svenska folktypsutställningen" som visades i Gävle under våren 1919, rasbiologi och Sveriges nationella minoriteter.

[Cineasternas digitala filmutbud kopplat till Sveriges nationella minoriteters kultur och nationella minoritetsspråk](#)

Välkommen till Cineasterna, bibliotekens streamingtjänst!

Här kan du strömma sevärd film från hela världen, för länets folkbibliotek och deras låntagare (ett lånekort krävs).

Sök på ett av följande språk "finska", "hebreiska", "jiddisch", "meänkieli", "romska" eller "samiska" så kommer listor över tillgängliga filmer upp.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

Elin Thomasson - romsk historia (i samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg)

I över femhundra år har romska grupper funnits i Sverige. Romsk historia är sedan länge en del av svensk kulturhistoria, men källor som berättar om romers historia är få.

Romskt kulturarv finns i begränsad utsträckning representerad på museer i Sverige. Samtidigt är tillgång till historien viktigt för att kunna bevara och utveckla sin kultur. Elin Thomasson, minoritetsansvarig vid Hälsinglands museum, berättade 30 september 2020 om romsk historia i Gävleborg samt om Hälsinglands museums arbete för att bevara densamma.

”Kunskap är makt” (i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg) och lansering av Kultur Gävleborgs språkpaket

Lyssna på Bagir Kwiek som är Sveriges femte läsambassadör, med främsta fokus på minoriteten romer. Uppdraget handlar om att sprida läslust och att verka för att alla ska få samma möjligheter att hitta till litteraturen. Att verka läsfrämjande och att genomföra läsfrämjande insatser tillsammans med minoriteten romer.

Läsambassadören säger själv att han vill uppmuntra andra att aldrig ge upp, aldrig sluta tro på att man kan göra det omöjliga möjligt. Han vill även vara en brobyggare mellan romerna och majoritetssamhället.

Föreläsningen [livestreamades](#) och spelades in 3 oktober 2020. Ett eftersamtal med Abedin Denaj, ordförande i [Gävles Romska Förening](#), kompletterade föreläsningen.

Vid detta tillfälle lanserade Kultur Gävleborg sina språkpaket på varje minoritetsspråk till de yngsta barnen. Mer information på www.regiongavleborg.se/sprakpaket.

Kultur Gävleborg

regiongavleborg.se/kultur

[Kultur Gävleborgs poddserie om Falnande språk - ur Finnskogen](#) [Ett nomadiskt och tematiskt interregionalt residensprojekt](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 1, introduktion till projektet](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 2, residensresan](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 3, konstnärsintervjuer](#)

[Falnande språk - ur Finnskogen. Del 4, historisk och tematisk bakgrund](#)

[Malin Lin Nordström, Jag går i cirklar för att komma fram till dig, 2022](#)

 **Kultur
Gävleborgspodden**

[Finnskogarnas magi, besvärjelser och runosånger - Anna Fält](#) [\(i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg\)](#)

"Jag har aldrig hört något liknande förut" - ett uttalande man ofta hör om Anna Fält. Det är ovanligt att höra människorösten bara sjungandes. Folksångstraditionen erbjuder många uttryckssätt för det mångsidiga instrument som rösten är. Inga andra instrument är nödvändiga.

Anna Fält framför sånger ur de skandinaviska och finsk-ugriska traditionerna samt eget material i form av tonsättningar av urgamla besvärjelser, vallssånger, jojk, vaggvisor, berättelser från Finnskogarna och de nordiska landskapen.

Anna Fält (f. -84) är född, uppvuxen och utbildad i Finland och har bott och arbetat i Sverige sedan 2012. Hon är examinerad inom pop/jazz musik, folksångs-pedagogik samt har en master i nordisk folkmusik från Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Som soloartist jobbar Anna mest inom Sverige och Finland men också i övriga Europa. Hon ger kurser och workshops, komponerar musik för olika föreställningar, tar uppdrag som programledare för Sveriges Radio samt forskar inom folkmusik.

Konserten [livestreamades](#) och spelades in 10 oktober 2020 på Musikhuset, Gävle.

[Julia Qvarnströms kortfilm "Sarri ja Sanna"](#)

Sarri och Sanna har varit bästa vänner ända sedan de var barn. I detta kärleksfulla porträtt följer vi dem när de bakar joulutorttu (finska julstjärnor) och minns sin uppväxt i Ockelbo, och känslan att vara varken svensk eller finsk, men ändå både och. Skrattet möter allvaret i denna kortdokumentär i regi av Julia Qvarnström.

Kortfilmen är en del i Svenska Filminstitutets projekt "Glöd", tio kortfilmer där Sveriges urfolk och nationella minoriteter berättar sina historier. Kortfilmen fick under 2020 stöd av Kultur Gävleborg genom filmstödet "Toppstöd för professionell kort och dokumentärfilm" (04:53, 2020).

[Mona Mörtlund - "I staden viskade vi de gamla orden"](#) (i samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg)

Poeten och författaren Mona Mörtlund berättade 30 september 2020 om den tornedalska minoriteten och språket meänkieli, om konsekvenserna av försvenskningpolitiken och hennes egen resa i sökandet av en språklig och kulturell identitet.

Länsmuseet Gävleborg

lansmuseetgavleborg.se

Minoriteter i konsten (videovisning)

Videovisning med minoriteter i konsten i museets konstsalar.

Publicering: oktober 2024.

Länsmuseet Gävleborg

lansmuseetgavleborg.se

Skogsfinnar

Under 1600-talet kom många finska migranter till den svenska utmarken. Länsmuseet Gävleborg arbetar bland annat med projektet Skogsfinnar i Hassela och kan med hjälp av arkeologi berätta om de skogsfinska lämningarna.

[En husgrund vid Östra Kölsjön i Hassela finnmark - Arkeologisk undersökning](#) (rapport 2020, pdf)

[Skogsfinnar i Hassela](#) (föreläsning)

[Ett skogsfinskt boställe i Alfta](#) (föreläsning)

[Lämningar efter finska bosättningar i Stugubacken i Åmotskogarna](#) (kort video)

Länsmuseet Gävleborg

lansmuseetgavleborg.se

Ohtsedidh - Samiska kulturyttringar i Mellansverige

”Ohtsedidh” är ett projekt som vill synliggöra och sprida kunskap om ett samiskt kulturarv utanför dagens renskötseområde. En samisk befolkning har sedan lång tid funnits i Mellansverige. Trots att källorna är många vet vi väldigt lite om den samiska kulturhistorien i regionen.

Projektet är ett samarbete mellan de tre läns museerna i Dalarna, Gävleborg och Västmanland samt Gaaltije sydsamiskt kulturcentrum.

Arkeologisk undersökning av sockenlappbostället utanför Järvsö

Länsmuseet Gävleborg, Gaaltije sydsamiskt kulturcentrum och Stene byaförening har gjort en arkeologisk undersökning av ett sockenlappboställe utanför Järvsö i Hälsingland finansierat av Länsstyrelsen Gävleborg (film, 2017).

Sockenlappbostället i Järvsö (föreläsning)

Maria Björck, chef för kulturmiljö och arkeologi på Länsmuseet Gävleborg, berättar om statens försök att fördriva samerna till Lappland och fjällområdena. Detta protesterade samerna emot, men även bönderna som hade olika utbyten med samerna. Maria Björck berättar om en arkeologisk undersökning av ett så kallat sockenlappboställe och visar på fynd från platsen.

Arkeologisk undersöknings rapporter

[Spår efter samer men även förhistorisk kolning](#)
(rapport 2022, pdf)

[Lappens: ett så kallat sockenlappboställe från 1800-talet - Arkeologisk undersökning](#) (rapport 2021, pdf)

[Lappatäkten - ett sockenlappboställe i Järvsö - Arkeologisk undersökning](#) (rapport 2020, pdf)

[Samiska kulturmiljöer i Gävleborgs län](#) (rapport 2017, pdf)

Riksteatern Gävleborg

riksteatern.se/gavleborg

Jorma Heart Jorma Soul

Välkommen till en fartfylld kväll eller en mysig dag fylld med finsk humor. En sak är säker att trubaduren Jorma kommer att charma er alla!

Jorma Heart Jorma Soul är en nyskriven dramakomedi på en hel del finska och lika mycket svenska, så att "alla kan följa sig med" av Jani Lohikari.

Jorma, en trubadur i 40-årsåldern, är på Sverigeturné för att bygga upp en potentiell fanclub. Egentligen gör han det mest i hopp om att återförenas med sin stora ungdomskärlek Cecilia-Marie. Hon som han inte kan glömma. Hon som han inte sett sen den där ljumma sommarkvällen på dansbandsfestivalen i Malung 1998... Var är hon nu? Kanske hon hör talas om hans show och bestämmer sig för att dyka upp?

Jorma bjuder på en blixtrande egensnickrad show, med den ena svenska dansbandshiten efter den andra, arrangerade till finskt disco och finsk tango. Han delar bjussigt men lågmält med sig av sin livshistoria och livskunskap. Hur går du vidare när du inte kan glömma din stora ungdomskärlek? Är det ens möjligt?

2 timmar och 20 min inklusive paus och en karaoke ledd av Jorma själv.

Under karaoeken är Jorma er karaokevärd och ni i publiken är stjärnorna på scen som väljer låtar och sjunger, precis som under en helt vanlig karaokekväll... ja, fast med Jorma.

Längd: Akt 1: 75 min. Paus: 20 min. Akt 2: 45 min karaokekväll

Av: Jani Lohikari

Regi: Malou Zilliacus

På scen: Kalled Mustonen

Musik: Marko Lohikari

Scenograf/kostym/mask: Linn Henriksson Strååt

Videoprojektion & grafisk design: John Jarlelind

Koreograf & röstcoach: Jenny Salomonsen

Dramaturg: Alexander Charlamov

Körtekniker/"Teknikern": Linda Jokela/Mark-Emil Janhunen

Teknisk konsultation: Linnea Jansson

Fotograf: José Figueroa

Producent: Camilla Allgulander

Förlag: Colombine Teaterförlag

En samproduktion av Kaveri-kollektivet och UusiTeatteri, i samarbete med Turteatern och Riksteatern. Föreställningen ingår i ett publikutvecklings- och samverkansprojekt kring den finländska, sverigefinska och finlandssvenska scenkonsten. Stöds av Kulturrådet, Region Stockholm och Stockholms Stad

Rekommenderas från 16 år.

[Gävle Teaterförening](#) i samarbete med "Finska slingan" och Gävle kommun.

Kultur Gävleborg har spelat in ett specifikt [poddavsnitt](#) där Riksteatern Gävleborg medverkar tillsammans med andra i "Finska slingan".

 **Kultur
Gävleborgspodden**

Riksteatern Gävleborg

riksteatern.se/gavleborg

Nelikymppinen trubaduuuri Jorma on Ruotsin kiertueella tehtävänään perustaa mahdollinen ihailijakerho. Mutta hänen varsinainen tarkoituksensa on löytää uudelleen nuoruudenrakkautensa Cecilia-Marie, jota hän ei koskaan ole voinut unohtaa. Jorma ei ole tavannut häntä sitten tuon ihanan Malungin tanssimusiikkifestariden kesäillan jälkeen, monta vuotta sitten. Missä hän on nyt? Jos hän saa tietää Jorman tulevasta esiintymisestä, ehkäpä neitonen päättää tulla paikalle tapaamaan Jormaa?

Jorma tarjoaa yleisölle räiskyvän omatekoisen shown, jossa ruotsalaisia tanssimusiikkikappaleita on sovitettu suomalaiseen tangoon. Hän kertoo avoimesti ja rauhalliseen tyyliinsä oman elämäntarinansa ja jakaa elämänviisauksia kappaleiden lomassa. Kuinka voit mennä eteenpäin elämässä, jos et voi unohtaa suurta nuoruudenrakkauttasi? Onko se edes mahdollista?

Yhtieistuotanto, jossa mukana Kaveri-kollektiivi ja UusiTeatteri. Yhteistyössä mukana myös Turteatern ja Riksteatern.

Esitys kestää 2 tuntia ja 20 min, sisältäen tauon ja katsojia osallistavan karaoke-osuuden, jota vetää Jorma itse. Karaoke- osuus on teatterin toisen kerroksen lämpiön lavalla. Esitys on suomeksi ja muutamat avainrepliikit myös ruotsiksi.

Käsikirjoitus: Jani Lohikari

Ohjaus: Malou Zilliacus

Näyttämöllä: Kalled Mustonen

Musiikki: Marko Lohikari

Lavastus/puvut: Linn Henriksson Strååt

Videotuotanto & grafiikka: John Jarlelind

Koreografia & äänicoach: Jenny Salomonsen

Dramaturgi: Alexander Charlamov

Kiertueteknikko/"Teknikko": Linda Jokela/Mark-Emil Janhunen

Tekninen konsultaatio: Linnea Jansson

Tuottaja: Camilla Allgulander

Kustantaja: Colombine Teaterförlag

Riksteatern Gävleborg

riksteatern.se/gavleborg

Fredag 4 april kl. 18.30 [Musikhuset / Sjömanskyrkan](#), Gävle

Välkommen till en helkväll med finskt tema! Musik, mat & dryck, föreställning, quiz, karaoke och klubb.

Föreställningen Jorma Heart Jorma Soul börjar kl 18.30.

Drick gott och ät en bit mat innan föreställningen. Boka bord

på info@musikhuset.nu dörrarna öppnas kl 16.00.

För att få garanterad sittplats till föreställningen så boka bord för mat, ät gärna innan föreställningen börjar. Det är fri entré hela kvällen och drop-in (i mån av plats.)

Quizmästaren Viktor Zeidner ramar in kvällen med klurigheter och musik. Jormas fina t-shirts kommer att finnas till försäljning och i baren finns finska läckerheter.

På övervåningen tar DJ-kollektivet FAX över rodret och bjuder upp till dans på en resa fylld av nostalgi och neon. En pulserande scen av finsk samba, technorytmer och oväntade musikaliska möten. Kom för musiken, stanna för berättelserna. FAX välkomnar dig till en natt att minnas – en natt fylld av längtan och nya möjligheter.

Schema under kvällen (cirkatider)

- 16.00 Caféet/restaurangen öppnar
- 18.30 - 19.45 Föreställningen med Jorma, nere i caféet. (Vi stänger till dörrarna för att hålla ljudnivån nere. Ingen fotografering under denna del.)
- 19.45 - 20.05 Kort paus. Passa på att anmäla dina karaoke låtar! Vi har ett stort urval på flera olika språk.
- 20.05 - 20.50 Karaoke med Jorma
- 21.00 - 22.30 Quiz med Viktor Zeidner
- 23.00 - 01.00 Musik och mingel i caféet
- 21.00 - 02.00 FAX - Klubb på övervåningen (ingen hiss)

Lördag 5 april kl. 13.00 [Andreassalen Andersberg](#), Gävle

Välkommen till en mysig dagföreställning i Andersberg. Dörrarna öppnas 12.00. Finska Föreningen hälsar er varmt välkomna och säljer goda karelska piroger så som de ska serveras!

I Finska Boden säljs det godsaker för alla.

Föreställningen Jorma Heart Jorma Soul börjar kl. 13.00. (Ingen fotografering under denna del.)

I en kort paus ca 14.15 - 14.35 får du gärna anmäla dina karaoke låtar som du vill sjunga. Vi har ett stort urval på flera olika språk.

14.35 Karaoke med Jorma (ca 45 min).

Fri entré! För garanterad sittplats anmäl dig till en kontaktperson nedan.

Gävle: Kalle Wedin, Tel: 026-17 97 09, E-post: kalle.wedin@gavle.se

Gratis bussresa/Ilmainen bussikuljetus: Hofors - Sandviken - Andersberg. Anmälan för plats i buss senast den/Paikkavaraus viimeistään 5/3;

Hofors: Jenny Hammar, Tel: 0290- 77 14 50, E-post: jenny.hammar@hofors.se

Sandviken: Nina Nurmesniemi, Tel: 073-595 01 13, E-post: nina.nurmesniemi@sandviken.se

Riksteatern Gävleborg

riksteatern.se/gavleborg

Reportage

Sveriges Radio Finska: [Jorma Heart Jorma Soul: Uusi näytelmä ruotsinsuomalaisesta trubaduurista](#)

SVT Uutiset - 15 minuter från Uutiset: [Friskt vågat hälften sjunget -en sverigefinsk karaokespecial](#)

Skottes Musikteater

skottesmusikteater.se

[”Tornedalssviten”, Skottes Musikteaters tolkning och tonsättning av Majvor Mäki Sjöbergs poesi](#)

Majvor Mäki Sjöberg kommer från Tornedalen och i hennes poesi speglas minnen och erfarenheter därifrån. I Tornedalssviten har Ove Andersson och Mats Jadin komponerat musik till några av Majvors dikter. Stina Zacco Andersson läser.

Det är resultatet av ett av de konstnärliga uppdrag kopplade till Sveriges nationella minoriteters kultur och språk som Region Gävleborg lyste ut våren 2021.

Publicering: februari 2022.

[Skottes Musikteaters delredovisning i en video om tolkning och tonsättning av Majvor Mäki Sjöbergs poesi](#)

Publicering: oktober 2021.

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

När Finlandsbarnen vårdades i Gävle – en glimt ur arkivet

Under andra världskriget kom tusentals finska barn till Sverige för att komma undan kriget. I Gävle inrättades en särskild vårdavdelning på epidemisjukhuset för de barn som behövde vård vid ankomsten. Regionarkivet bevarar dokument som berättar om deras mottagande och vård – en viktig del av den sverigefinska historien.

Sverigefinnar är Sveriges största nationella minoritet med omkring 700 000 personer. Den 24 februari firas Sverigefinnarnas dag, en dag som uppmärksammar sverigefinnarnas historia, språk och kultur som en del av det svenska kulturarvet. Dagen har firats sedan 2011 till minne av den finska folkloristen och författaren Carl Axel Gottlund (1796-1875), som var en föregångare för sverigefinska intressen. I dag ingår 66 svenska kommuner i det finska förvaltningsområdet, vilket ger rätt till finskspråkig service inom exempelvis förskola och äldreomsorg. Fyra av dessa kommuner finns i Gävleborg: Gävle, Sandviken, Hofors och Söderhamn.

Regionarkivet lyfter i år fram en viktig del av den sverigefinska historien genom att uppmärksamma de så kallade Finlandsbarnens vård i Gävle under andra världskriget. Det är en del i regionarkivets arbete med att tillgängliggöra de nationella minoriteternas spår i arkivet.

Finlandsbarnens ankomst och vård

Det nya epidemisjukhuset stod klart 1936.
Fotograf: Sven Östberg, 1986. Fotografiet förvaras i regionarkivet.

Under 1940-talet skickades tusentals finska barn till Sverige för att komma undan krigets fasor. "Finlandsbarnen", som de kom att kallas, placerades hos familjer över hela Sverige och många återvände aldrig till Finland.

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

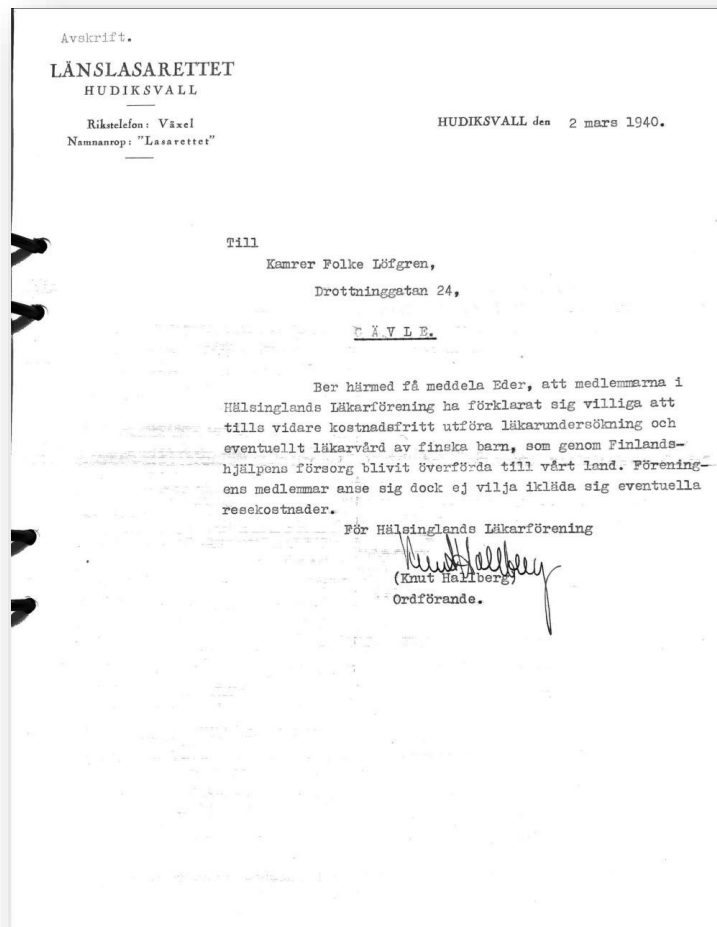

Hjälpkommittén för Finlands barn organiserade mottagandet av de finska barnen och ansvarade för dem tills de placerades i en familj. 1940 beslutade direktionen för Gävle sjukhus och epidemisjukhus att de finska barn som behövde vård vid ankomsten skulle tas om hand på en provisorisk avdelning på det då relativt nybyggda epidemisjukhuset.

Många av de finska barnen behandlades för sjukdomar som TBC och scharlakansfeber, men även kroniska sjukdomar som astma och reumatism förekom. I regionarkivet finns bevarade journaler och statistiska handlingar som skickades till Hjälpkommittén för Finlands barn, vilket ger en unik inblick i denna del av historien.

Läkares insatser och arkivets bevarade material

Mottagandet av de finska barnen engagerade många, inte minst inom vården. Ett brev från Hälsinglands läkarförening 1940 visar att föreningens medlemmar erbjuder sig att genomföra läkarundersökningar och ge vård utan ersättning.

Brev från Hälsinglands läkarförening 1940. Handlingen förvaras i regionarkivet.

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

I regionarkivet finns journaler från denna provisoriska finlandsbarnsavdelning bevarade tillsammans med statistiska handlingar som skickades till Hjälpkommittén för Finlands barn.

Månadsrapport med uppgifter om intagna finska barn vid finlandsbarnavdelningen på Epidemisjukhuset i Gävle. Handlingen förvaras i regionarkivet.

LÄKAREXPEDITIONEN
HJÄLPKOMMITTÉN FÖR FINLANDS BARN
Herkulogatan 26
STOCKHOLM

Uppgifter angående å _____
intagna finska barn. Månadsrapport den 30/3 1942.

I. Utskrivna barn:

Reg. N:r	N a m n	U t s k r i v e n		Uppgifter angående hälsotillståndet
		den	till	
5693	[redacted]	4/3	8/3	[redacted]
5694	[redacted]	4/3	[redacted]	[redacted]
5733	[redacted]	7/3	Öster Färnebo	
6522	[redacted]	20/3	Gävle	
5783	[redacted]	3/3	Öster Färnebo	
5795	[redacted]	3/3	Gävle	
5734	[redacted]		Samreth	
5731	[redacted]		"	

Reg. N:r	N a m n	I n k o m m e n		Uppgifter angående hälsotillståndet
		den	från	
6522	[redacted]	20/3	Gävle	

Lungröntgenutlåtande gällande ett barn som vårdats vid finlandsbarnavdelningen på Epidemisjukhuset i Gävle. Handlingen förvaras i regionarkivet.

Namn: [redacted]
som av Er hiltensmittels d. 20/3 1942 under diagnos: Advent till hilt
har här undersökts.

Fysik. ljud. Pg
SR
Sputum

Röntgen: lungtillståndet är som vanligt. Den periferala lungtillståndet och finstrukturerade förändringarna är som vanligt.

Åtgärd: Det är intet för mig även om det var en värdare för mig som vårdade mig under denna tid. Kanske en annan dag med sjukvård. Om det är som vanligt som det är för mig är det intet för mig. Men om det är som vanligt.

Gävle Stads Tuberkulosebyrå
d. 30/3 1942
Myrén

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

CENTRALASATETTET, GÄVLE
Medicinska avdelningen.

1942 No 80 59

Namn: _____
Född den 26 / 12 / 1929. Yrke: fadern arb död.
Bostad: Oulu Hintta O.O.K. Kyrkoskriven i: _____
Inkom d. 20 / 5 Utgick d. 11 / 7 Avdelning _____
Inremitterad av Dr _____ under diagnos: _____

Diagnos: *reflexisk subdiagn.*

Anamnes: antal sysskon i livet 6. Utlåtande fr Uleåborg d 23/4 -42 diagnos Neph. chron. Njurlidande 1938 - 1939 och nu i febr 1942 Lungor +0 Genomlysning O. L 138 v 32 Vårdad å Uleåborgs Kom Sjh 1938 och 39 Har haft scarlatina

Status d 8/5 -42 Omhet för insökning i njurtrakten Urin: alb.+0 Svalgprov+neg
Hamburger: + Diagnos:nephrit chron. At normalt Häll:venl
Hjärta, lungor svalg:0 Buk:0

S.200. 9. 42.

Journal gällande ett barn som vårdats vid finlandsbarnavdelningen på Epidemisjukhuset i Gävle. Handlingen förvaras i regionarkivet.

Tack vare arkivets bevarade dokument finns en del av denna historia tillgänglig för eftervärlden. Känner du till den provisoriska "finlandsbarnavdelningen" på Gävle Epidemisjukhus? Vet du mer om Landstingets delaktighet i mottagandet av finska krigsbarn? Vill du veta mer eller har du egna berättelser om finlandsbarnsavdelningen på Gävle epidemisjukhus? Hör gärna av dig till oss på regionarkivet@regiongavleborg.se.

Region Gävleborg
Regionarkivet
801 88 Gävle

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

Arkivhandlingar rörande Helga Fick, en av de första kvinnliga läkarna i Gävle, som 1919 var drivande i att få "Den svenska folktypsutställningen" till Gävle

Fotografiet är taget 1910, förmodligen i samband med att Helga Fick kom till Gävle som ordinarie underläkare. Helga sitter som nummer tre från höger. Foto: Carl Larsson, Gävle

Början av en artikel om folktypsutställningen i Gefle dagblad 3 maj 1919. Foto: Arkiv Gävleborg

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

Finska krigsbarn

Gävle sjukhusområde som det såg ut då Finlandsavdelningen inrättades här på 1940-talet. Hit kom de finska krigsbarnen för att tvättas, undersökas och, i den mån de behövde vård, inskrivas på en vårdavdelning innan de vidareplacerades ut i fosterfamiljer (bildkälla: Reimers Gefle. Fotografiet ingår i arkivet efter Gävle sjukhusmuseum som förvaras i Regionarkivet)

Utlänningslägret i Sunnerstaholm

Ljusbadet på Moheds sanatorium där de intagna vid Sunnerstaholm genomgick behandling. Bilden finns i Regionarkivet.

Spåren av Sveriges nationella minoriteter i Regionarkivet

regiongavleborg.se/regionarkivet

Känner du till något mer om bilderna?

Skriv gärna till Regionarkivet och berätta mer.

regionarkivet@regiongavleborg.se

Region Gävleborg
Regionarkivet
801 88 Gävle

Kvartalets viktiga datum

Mars

➤ 16 - Kvänfolkets dag

April

➤ 8 - [Romernas internationella dag](#)

➤ 22-30 - Pesach (פסח, till minnet av judarnas uttåg ur Egypten och befrielse från slaveriet)

Maj

Efter samråd med berörda minoriteter uppmärksammar Region Gävleborg dessa dagar i [sociala medier](#).

Information om Sveriges nationella
minoriteters rättigheter, kultur och
nationella minoritetsspråk

regiongavleborg.se/minoritet

